

Dosarul nr.3ra-1148/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (G. Cazacu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, M. Guzun, G. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Enache Tudor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei, recalcularea și achitarea pensiei restante,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 07 mai 2019 avocatul Vlad Butnaru, în interesele lui Enache Tudor, a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei, recalcularea pensiei și achitarea pensiei restante.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că s-a adresat cu cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a informat că începând cu 25 aprilie 2007 a fost angajat al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției (CCCEC) și pe parcursul activității a ocupat funcția de specialist al izolatorului de detenție provizorie al instituției. Prin ordinul din 23 decembrie 2009 a fost eliberat din cadrul efectivului Centrului Național Anticorupție (CNA) în baza art. 34 alin. (2) lit. a) al Legii nr. 1104-XV din 06 iunie 2002 cu privire la Centru Național Anticorupție, în caz de incapacitate de îndeplinire a atribuțiilor constatate prin examen medical de specialitate.

Reclamantul a menționat că la data de 13 decembrie 2018 Centrul Național Anticorupție a confirmat perioada de timp în care Enache Tudor a activat în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al CCCEC cu dispunerea la recalcularea vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiei și indemnizației neachitate, în conformitate cu prevederile art. 8 lit. d) Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 ianuarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, adică

două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în izolatorul de detenție provizorie.

A specificat reclamantul că a solicitat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani recalcularea pensiei și rambursarea pensiei neachitate. La 20 februarie 2019, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani i-a eliberat refuzul în admiterea cererii înaintate, invocând faptul că activitatea în izolatorul CCCEC (CNA) nu se încadrează în categoria izolatoare.

A susținut reclamantul că argumentele responsabililor oficiului teritorial sunt neîntemeiate, deoarece potrivit Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, în particular, pct. 8 lit. d), la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Reclamantul a invocat că în pofida argumentelor invocate responsabilii CNAS au refuzat în admiterea cererii prealabile expediind un răspuns la data de 11 aprilie 2019, prin care au invocat ca reclamantul nu se încadrează în condițiile stabilite de Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar.

A solicitat reclamantul anularea deciziei CNAS nr. E-647/19 din 10 aprilie 2019, cu obligarea pârâtului la recalcularea lui Enache Tudor a pensiei pentru vechime în muncă începând cu 19 aprilie 2007–31 decembrie 2009 ca două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, la izolatorul de detenție provizorie al Centrului Național Anticorupție, precum și obligarea la rambursarea pensiei neachitate în urma recalculului pensiei cetățeanului Enache Tudor.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de Enache Tudor a fost admisă integral.

S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. E-647/19 din 10 aprilie 2019.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula lui Enache Tudor pensia pentru vechime în muncă pentru perioada 19 aprilie 2007 – 31 decembrie 2009, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în izolatorul de detenție provizorie al Centrului Național Anticorupție.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Enache Tudor pensia neachitată în rezultatul recalculării, stabilită în prezenta hotărâre.

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că izolatorul de detenție provizorie urmează să se înțeleagă izolator de urmărire penală, întrucât acest statut îi este acordat de lege, iar denumirea uzuală specificată a acestuia nu influențează caracterul și statutul legal atribuit. Cu atât mai mult, apelantul/recurentul nu a ținut cont de faptul că condiția esențială în sensul pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, este ca instituția, în care persoana își exercită serviciul, să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (de detenție provizorie) și nu apartenența instituției la Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

A mai invocat Curtea de apel Chișinău că circumstanțele cauzei au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

La 28 octombrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs nemotivată împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate, cu emiterea unei hotărâri noi.

La 18 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu articolul 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele dosarului rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată în ședință publică, la 30 septembrie 2020, în prezența reprezentantului recurentului Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 76)

Din conținutul extrasului din poșta electronică cu adresa casei poștale „alina.chiselita@justice.md” rezultă că, la 16 noiembrie 2020, ora 15.26, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, inclusiv recurentului la adresa de e-mail „jurist@cnas.gov.md”, pentru notificare decizia motivată din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 85 verso).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 33 din Codul administrativ, comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică

etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Astfel, prin extrasul din poșta electronică conținut la fila dosarului 85 se atestă *indubitabilis* că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces, inclusiv și Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 16 noiembrie 2020.

Potrivit articolului 63 din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

La rândul său, art. 261 din Codul civil (articolul 385 în redacția actuală a Codului civil) prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precizate, se constată că începutul curgerii termenului de depunere a motivării recursului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei, adică ziua de 17 noiembrie 2020, iar ultima zi fiind data de 16 decembrie 2020, ora 24.00.

Însă, distinct acestor circumstanțe, motivarea recursului a fost depusă la Curtea Supremă de Justiție la data de 18 decembrie 2020, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe prima filă a cererii de recurs.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, de la momentul notificării deciziei motivate din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, Casa Națională de Asigurări Sociale a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea recursului în interiorul termenului instituit la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

Completul consideră că recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a motivării recursului, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, completul consideră că nerespectarea termenului de depunere a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului. Or, acesta trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform art. 230, 245 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Gervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh